

Az Állam- és Jogtudományi Kar szakmai-ideológiai tudományos ankétjáról

AZ ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR Világnézeti és Nevelési Bizottsága, valamint az MSZMP Kari Szervezete március 9-én és 10-én szakmai-ideológiai tudományos ankétot rendezett a kar klubhelyiségében. Az ankét átfogó témája az új gazdasági mechanizmussal összefüggő jogi- és közgazdasági problémák megvitatása volt. A kétnapos tanácskozáson négy főelőadás, nyolc korreferátum és több hozzászólás hangzott el. Itt jegyezzük meg, hogy az ismertetés terjedelmének szűkreszabottsága miatt elsősorban csak az előadásokat és a korreferátumokat fogjuk ismertetni.

Az ankét megnyitása alkalmából Nagy László tanszékvezető egyetemi tanár a kar Világnézeti- és Nevelési Bizottságának elnöke utalt arra, hogy ez az első eset, amikor az kar dolgozó két-napos tanácskozás keretén belül mutatják be egy központi témával kapcsolatos kutatásaiknak az eredményét. Ugyancsak újszerűnek lehet nevezni azt is, hogy ez a társkarok és a gazdasági irányításban érdekelt külső szervek bevonásával történt.

A bevezető előadást Antalffy György tanszékvezető egyetemi tanár tartotta: *Állam és demokrácia* címmel. Az előadó először vázolta az állam lényegére vonatkozó elméleteket, majd kiemelte, hogy az állam lényegének helyes meghatározása csak a dialektikus és történelmi materializmus alapján vált lehetségesé.

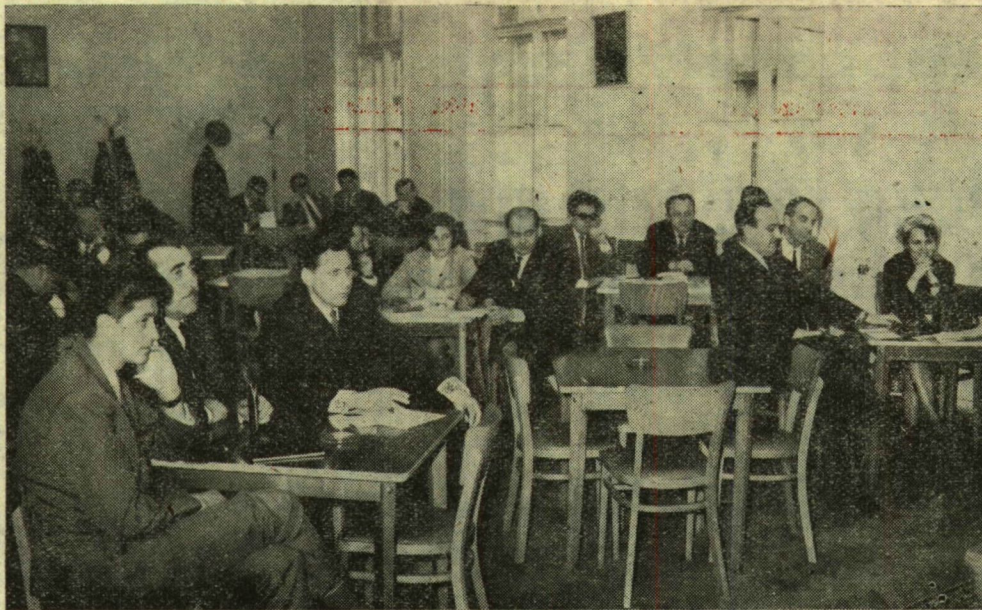
Befejezésül rámutatott arra, hogy ma az egyetemes népi állam építése folyik, s ez azt eredményezi, hogy az állami szervezet átalakul, a társadalmi öngazgatás mind nagyobb szerephez jut.

Az első vitaindító előadást Kovács István, az MTA levelező tagja tanszékvezető egyetemi tanár tartotta: *Gazdasági irányítás demokratikus vonásai és az Alkotmány* címmel.

Kovács professzor bevezetőben — többek között — megemlíttette, hogy a gazdasági mechanizmus jelenlegi vitája is a széleskörű demokratizmust tükrözi. Rámutatott arra, hogy a gazdasági irányításra vonatkozó nézeteknek valamilyen formában — közvetlen vagy közvetett — az Alkotmányban is meg kell mutatkoznia, vagyis a gazdasági irányítás legalapvetőbb elveinek alkotmányos garanciáit kell biztosítani. Hangsúlyozta, hogy korábban, a demokráciát kizárólag politikai kérdésként fogták fel és fektették le különböző jogszabályokban. Csak az újabb — szocialista — alkotmányokban találkozunk — ha nem is elégséges mértékben — a demokráciának gazdaságirányítás területén való alkalmazásával.

Befejezésül a gazdaságirányítás demokratikussá tételéről szólt, olyan példák kapcsán mint a közvetlen termelők és fogyasztók szélesebb bevonása a gazdaság irányításába.

Ezen témához kapcsolódóan Fonyó Antal tanszékvezető egyetemi tanár: *A gazdaság védelme a büntetőjogban és a gazdasági irányítás új vonásai* címmel tartott korreferátumot, amelyben foglalkozott a gazdasági rendszernek a büntetőjogi védelmével. Kiemelte, hogy ez a védelem alapvetően más, mint a burzsoá társadalomban, de a jelenlegi szabályozás különbözik a szocializmus építésének kezdeti időszakában megvalósuló védelemtől is. Véleménye szerint a szocialista gazdaság elleni büntetők tárgyat a szocialista gazdaság rendszerének működésének és fejlődésének a viszonyai alkotják. A büntetőjogi felelősséget az olyan magatartás alapozza meg, amely konkrét utasítás, megszegésében vagy

Az Állam és Jogtudományi Kar oktatói csaknem teljes számban résztvettek a gazdasági mechanizmus jogi és közgazdaságtani problémáit tagláló ideológiai ankétján.

az ésszerű gazdálkodás követelményeitől való eltérésben áll.

Szentpéteri István egyetemi docens: *Demokrácia és hagyomány* címmel tartott korreferátumot, amely kapcsolatban elsősorban azt elemelte, hogy mi az, ami a múlt haladó hagyományaként a szocializmus építésének jelen szakaszában valamilyen módon felhasználható. Rámutatott arra, hogy a magyar néptörténetében számos olyan demokratikus hagyomány van, amelyet jelenleg is fel kell használni és amelyeknek a gyökerei a múltba nyúlnak vissza. Pl. Tanácsköztársaság haladó hagyományai. Korreferátumának második részében azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy miként lehet a mai értékalkotó munkából a jövő nemzedéke számára hasznosítható hagyományt teremteni.

Dáni Sándor egyetemi adjunktus: *Az államigazgatási szervek szerepe a gazdasági irányításban* c. korreferátumában taglalta az államigazgatási szerveknek a szerepét és konkrét példák sorával bizonyította, hogy egyes területeken a jelenlegi szabályozás nem megfelelő. A jelenlegi gyakorlat szerint ugyanis az államigazgatási szerveknek a tevékenységét olyan nagytömegű jogszabályok szabályozzák, amelyek között az eligazodás nem, vagy alig lehetséges és ez nagyfokú bürokratizmusra vezet.

Kemenes Béla tanszékvezető egyetemi docens, dékán: *A gazdasági irányítás demokratikus vonásai és a polgári jogi módszerek* címmel tartott vitaindító előadást. Bevezetőben hangsúlyozta, hogy a polgári jog egyike azoknak a jogágaknak, amelyek legszorosabb kapcsolatban vannak a társadalom gazdasági vonatkozásaival. Ez szükségképpen következik a polgári jog meghatározásának a tárgyából is. A gazdaságszervezés és irányítás szempontjából szöbajóható polgári jogi intézmények közül legfontosabbként a szerződés intézményét kell említeni. Ezt követően az állami vállalatok szerződéses kapcsolatainak a szabályozásával foglalkozott.

A témával kapcsolatban Horváth Róbert tanszékvezető egyetemi tanár: *A gazdasági irányítások átszervezésének statisztikai követelményei* címmel tartott korreferátumot. A korreferátum elsősorban a statisztika szerepének kérdésével foglalkozott és kiemelte, hogy az új gazdasági mechanizmusban a statisztika szerepe nyilvánvalóan növekedni fog. Befejezésül felvetette, hogy a statisztika egyetemi oktatását felül kellene vizsgálni és célszerűnek látszana a gazdasági statisztika fokozottabb oktatásának a bevezetése.

Nagy Lajos tanszékvezető egyetemi docens: *Terv és értékkategóriák viszonya az új*

gazdasági mechanizmus kialakításában címmel tartott korreferátumában először a vállalati önállóság és az üzemi demokrácia kapcsolatával foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy a vállalati önállóság a gazdasági különültség egyik oldala, amely a gazdasági döntések önállóságát jelenti. A korreferátum második részében a tervkategóriák szerepét taglalta a szerző, amely kapcsán kiemelte, hogy az új gazdasági mechanizmus egyik legmerészebb elméleti megállapítása az, hogy a népgazdaság tervszerű fejlődése nem követeli meg a lebontott, kötelező tervutasításokat, hanem ezeket gazdasági eszközökkel kívánja helyettesíteni.

Nagy László tanszékvezető egyetemi tanár a kari Világnézeti- és Nevelési Bizottság elnöke: *A szocialista demokrácia és a termelés közvetlen irányítása* címmel tartott vitaindító előadásában hangsúlyozta, hogy a dolgozók bevonását a termelés közvetlen irányításába szükségessé teszi az a körülmény, hogy a dolgozók jóvedelmének alakulása mindinkább függvényé válik a vállalat eredményes működésének. A dolgozók bevonása a termelés irányításába, történhet a terv és az általános célkitűzések meghatározásánál, továbbá a feladatok végrehajtásánál és ellenőrzésénél. Hangsúlyozta, igen fontos annak biztosítása, hogy a dolgozók bevonása az ellenőrzésnél is megvalósuljon.

Veres József egyetemi adjunktus, dékánhelyettes: *Termelőség-tervezési demokrácia érvényesülése a szövetkezeti munka szervezésében és irányításában* című korreferátumában a témát három kérdés köré csoportosítva tárgyalta. Elsőként foglalkozott a termelőség-tervezési demokrácia differenciálódásával attól függően, hogy a termelőség-tervezési vonatkozásában vagyoni, személyi vagy a munkaegyesítési oldalt emeljük ki. A korreferátum második része a munkaegyesítési jellegű taglalta részletebben és rámutatott, hogy itt a demokrácia sajátos formában, szövetkezeten belüli üzemi demokráciában jelentkezik.

A korreferátum harmadik része a termelőség-tervezési szervezésének és irányításának demokratizmusával foglalkozott, ahol kiemelte a tagság jelentős szerepét, főleg bizonyos szervezési kérdésekkel kapcsolatban. Papp Ignác egyetemi adjunktus: *Demokrácia és szakszerűség a szocialista munkakollektívákban* c. korreferátumában először korábban megvalósuló, túlzott centralizáció követelményeiből, illetve ennek hatásaiból indult ki. Rámutatott arra, hogy a túlzott centralizáció eredményeként a szocialista termelő kollektívák nagyfokú függőségre kerültek az állami szervekkel és ez az admi-

nisztratív szabályozás előtérbe kerülését jelentette.

Imre Ottó egyetemi adjunktus: *Munkabérendszereink változásai az új gazdasági mechanizmusban* c. korreferátumban először elemelte a jelenleg érvényben lévő átlagbér ellenőrzési rendszert. Rámutatott, hogy ennek a rendszernek egyik legfőbb ellentmondása az, hogy a vállalati átlagbér nem függ az év során elért teljesítménytől, míg az egyén bére az egyéni teljesítménytől függ. Fontos feladatként jelölte meg az árualap és a vásárlóerő egyensúlyának fenntartását, amit a bérendszerek elő kell segíteni.

A VITÁVAL KAPCSOLATOS hozzászólásokban jelentős teret kapott az új gazdasági mechanizmus és a polgári jog, valamint a pénzügyi jog összefüggéseinek a vizsgálata, (Meznerics Iván, Nagy Tibor, Tóth Lászlóné) míg egy másik kérdéskomplexum a gazdaságirányítási rendszer büntetőjogi védelmével foglalkozott.

Dobó István egyetemi adjunktus az MSZMP Kari Szervezetének a titkára a tanácskozást befejező zárszavában nyomatékosan aláhúzta a kétnapos ankétának a jelentőségét és annak a reményének adott kifejezést, hogy a jelen tanácskozás csupán csak kezdet volt és a jövőben más hasonló fontosságú témáról, amely a jogi oktatás profiljába tartozik, hasonló tanácskozásokat fognak tartani.

Dr. Bessenyei Lajos

Újra közöljük

„Haladó szellemű jogászokra van szükség”

Április 21—23-án ifjúsági jogásznapiak lesznek a szegedi jogi karon. A Kar dékánjának és KISZ vezetőségének meghívására Budapestről és Pécsről is érkeznek vendégek, hogy összemérjék tudásukat, szórakozzanak és megismerjék egymás problémáit.

Hagyományai vannak a három kar baráti találkozóinak. Jelen közleményünkkel is egy ilyen hagyományt szeretnénk felidézni a szegedi sajtó betűrengedéiből, egy összejövetelt szeretnénk feleleveníteni, amelyet már az egykori résztvevők — köztük a kar jelenlegi oktatóinak „középnemzedéke” — sem tartanak számon. A találkozó a „fényes szellők” korában, 1947 májusában volt. A rendezők ifjúsági jogászkongresszusnak nevezték,

amelyen a hallgatók társadalmi-politikai nevelése is szóba került. „Haladó szellemű jogászokra van szükség” — vesszük át mi is az MKP helyi lapjának eredetileg is idézőjelek közé tett címét.

E követelmény — amely ma paradoxonnak hat — akkor, a Kar felszabadulás utáni második tanévben — mint arra a Délmagyarországi más cikkei utalnak — igen élő probléma volt.

A nevezetes kongresszusra vonatkozóan bizonyára vannak irattári-levéltári adatok is, amelyeket feldolgoznak majd valamikor. Egyelőre, csupán a figyelemfelhívás szándékával, a Délmagyarországi és a Szegedi Hírlap akkori szűkszavú tudósításait közöljük újra.

— ly j —

„Csütörtökön (1947. máj. 15.) kezdődött meg Szegeden az első országos ifjúsági jogászkongresszus a Szegedi Egyetem Joghallgatóinak (SZEJE) rendezésében. A vidéki és budapesti küldöttek kora délután érkeztek Szegedre, majd a SZEISZ színjatszónak műsoros délutánján vettek részt a központi egyetem Aulájában. Ezen Fehér Zsuzsa és Sztachó Lajos működték közre szereplésükkel. A jól sikerült műsort Dávid Kata állította össze. Este az egyetemi énekkart hallgaték meg. A kongresszus első napján, pénteken délelőtt Gömör László, a SZEJE elnöke megnyitójában hangsúlyozta, hogy jól felkészült és haladószellemű jogászokra van szükség, mert a múltban szomorúan láthattuk, hogy hova vezet az a politika amelyet a nép ellen, vagy a nép nélkül csináltak. A délelőtti jogászmatiné nagy érdeklődéssel hallgatta a közönség Bacher Vilmos budapesti joghallgató „A szakszervezetek jogi személyisége” és Varga Béla kecskeméti (Szegedi? Vö. Sz. H. 1947. máj. 17.) joghallgató „Az emberi lélek portréja” mű értékes előadását. A matiné egyébként Kulcsár Katalin joghallgató nyitotta meg Ilyés Gyula „Jog” című költeményének kiváló előadásával. Pénteken délután az egyetem Aulájában dr. Schneller Károly dékán, dr. Csapó Ödön államügyész és dr. Kertész Béla ügyvéd szóltak a jogászfutásról érdekes előadások keretében. A kongresszus résztvevői este a Tosca előadásán vettek részt a Szegedi Nemzeti Színházban.

Ma szombaton délután 12 órakor lesz ismét nyilvános jogászmatiné az egyetem Aulájában, fél öt órakor ankétot tartanak, este 7 órakor pedig garden partyval fejezik be a Hungária kerthelyiségében a kongresszust. Ezeket a nyilvános előadásokat kívül az egyes bizottságok fontos jogászproblémákat tárgyalnak.” (Délmagyarország, 1947. május 17.)

„Szombaton fejeződött be az Első Országos Ifjúsági Jogászkongresszus. A záróülésen a budapesti, szegedi, pécsi egyetemek, az egri és kecskeméti jogakadémiaik küldöttsége több nagyfotosságú javaslatot fogadott el. Elhatározták, hogy kérték a szegedi egyetem tanszékeinek betöltését és a jogi kari tudományos tanszemélyzet kibővítését, továbbá, hogy a jogszigorlók a II-ik szigorlat után az Ügyvédi Kamarába bejegyezhető legyenek, szociológiai tanszék felállítását és hogy a munkahallgatók ugyanolyan kedvezményben részesüljenek mint a rendes joghallgatók.” (Kiemelés tőlünk. — A szerk.) Szegedi Hírlap, 1947. május 18. Mit kíván a jogász ifjúság?

Letkiss a divat...

Igen jól sikerült a Szegedi Tanárképző Főiskola hagyományos tavaszt-köszöntő bálja a Hungária Szálló összes termeiben. A bált nyitó francia négyes után a kecskeméti Mercury-zenekar szolgáltatta kivilágos-kivirradatit, azaz hajnali 4 óráig a zenét a bálzóknak.